Neljapäev, 14. november 2019

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2019)0054

Geneetiliselt muundatud puuvill LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3)

Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D061870/04 – 2019/2856(RSP))

(2021/C 208/01)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D061870/04,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ([1]), eriti selle artikli 11 lõiget 3 ja artikli 23 lõiget 3,

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 30. aprillil 2019. aastal toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud, ning võttes arvesse 5. juunil 2019. aastal apellatsioonikomitees toimunud hääletust, mille tulemusel samuti arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse(EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) ([2]) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti 6. detsembril 2006. aastal vastu võetud ja 14. detsembril 2006. aastal avaldatud arvamust ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti 17. oktoobril 2018. aastal vastu võetud ja 14. novembril 2018. aastal avaldatud arvamust loa pikendamise kohta ([4]),

---

([1]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.
([2]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.
([3]) Geneetiliselt muundatud organismide teaduskomisjoni arvamus, milles käsitletakse ettevõtte Bayer CropScience taotlust (viide EFSA-GMO-NL-2005-13) lasta toidu ja söödana kasutamiseks ning importimiseks ja töötlemiseks turule glüfosinaaditolerantne geneetiliselt muundatud puuvill LLCotton25 vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003, The EFSA Journal (2006) 429, 1–19, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2006.429.
([4]) Geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 hindamist käsitlev teaduslik arvamus määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohase loa kehtivuse pikendamiseks (taotlus EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5473.

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ([5]),

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et komisjoni otsusega 2008/837/EÜ ([6]) anti luba viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (edaspidi „puuvill LLCotton25“) sisaldavat, sellest koosnevat või sellest valmistatud toitu ja sööta;

B. arvestades, et 2. oktoobril 2017. aastal esitas esmase loa hoidja Bayer CropScience AG (edaspidi „taotleja“) komisjonile kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitega 11 ja 23 loa kehtivuse pikendamise taotluse;

C. arvestades, et Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) võttis 17. oktoobril 2018. aastal vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 14. novembril 2018. aastal ([7]);

D. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste ja loomade tervisele ega keskkonnale, ning nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnesoleva küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid;

E. arvestades, et puuvill LLCotton25 on muudetud glüfosinaadipõhiste herbitsiidide suhtes tolerantseks ([8]);

F. arvestades, et kuigi puuvillaseemneõli kasutatakse Euroopas inimtoiduks suhteliselt vähe, leidub seda paljudes toiduainetes, sealhulgas salatikastmetes, majoneesis, valikpagaritoodetes, šokolaadivõietes ja -helvestes; arvestades, et loomadele söödetakse puuvilla peamiselt puuvillaseemnekoogi või -jahuna või täisrasvaste puuvillaseemnetena ([9]);

G. arvestades, et kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul esitasid liikmesriigid EFSA-le nii esialgse kui ka loa pikendamiseks tehtud hindamise kohta palju kriitilisi märkusi ([10]); arvestades, et muu hulgas heitsid liikmesriigid ette, et glüfosinaadijääkide ja metaboliitide mõju ei ole arvesse võetud, toksilisusuuringu tulemuste korrektsus on küsitav, allergeensust ega toksilisust ei ole põhjalikult hinnatud, taotleja koostatud seirearuannetes ei ole andmeid, mille varal

---

([5]) Euroopa Parlament võttis kaheksanda koosseisu ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles on GMOde kasutamiseks lubade andmise kohta vastuväiteid esitatud.
Peale selle võttis parlament üheksanda koosseisu ametiajal vastu järgmised resolutsioonid:
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

([6]) Komisjoni 29. oktoobri 2008. aasta otsus 2008/837/EÜ, millega lubatakse LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) geneetiliselt muundatud puuvilla sisaldavate, sellest koosnevate või sellest toodetud kaupade turuleviimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 299, 8.11.2008, lk 36).

([7]) Geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 hindamist käsitlev teaduslik arvamus määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohase loa kehtivuse pikendamiseks (taotlus EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5473.

([8]) EFSA esialgne arvamus, lk 1.

([9]) Teaduslik arvamus geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × LLCotton25 × MON 15985 hindamise kohta toidu ja sööda kasutamiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (taotlus EFSA-GMO-NL-2011-94), EFSA Journal 2018; 16(4):5213, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5213, lk 17–18.

([10]) Liikmesriikide märkustega puuvilla LLCotton25 kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris aadressil http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?.

saaks väita, et puuvilla LLCotton25 import ja kasutamine ei avalda inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale kahjulikku mõju, ning taotleja esitatud üldine järelevalvekava ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ ([11]) VII lisa nõuetele;

H. arvestades, et EFSA on liikmesriikide märkustele vastates korduvalt märkinud, et tema arvates peavad taotlejad ja riskijuhina tegutsev komisjon omavahel põhjalikumalt arutama, kuidas importimiseks ja töötlemiseks mõeldud geneetiliselt muundatud taimede turustamisjärgset keskkonnaseiret praktikas teha;

Glüfosinaadijääkide sisaldust puuvillas LLCotton25 ei ole piisavalt hinnatud

I. arvestades, et arvukate uuringutega on tõestatud, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamisel hakatakse herbitsiide rohkem kasutama ja seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu ([12]); arvestades, et seetõttu tuleb lähtuda sellest, et puuvilla LLCotton25 kultuurid puutuvad kokku suuremate ja korduvate glüfosinaadiannustega, mille tagajärjel võib saagis olla rohkem glüfosinaadijääke;

J. arvestades, et puuvillale LLCotton25 anti impordiluba esimest korda 2008. aastal, kuid liidus glüfosinaadi kasutamise luba aegus 31. juulil 2018. aastal ([13]); arvestades, et glüfosinaat on klassifitseeritud 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 sätestatud piirkriteeriumid ([14]);

K. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimede herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide hindamist ei peeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOdele lubade andmise raames ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise ([15]);

L. arvestades, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 396/2005 ([16]), mille eesmärk on tagada seoses jääkide piirnormidega tarbijakaitse kõrge tase, tuleks liidus lubamatute toimeainete, näiteks glüfosinaadi jääke toiduks ja söödaks imporditud põllukultuurides hoolikalt kontrollida ja jälgida ([17]);

M. arvestades, et liidu viimase kooskõlastatud mitmeaastase kontrolliprogrammi (2020., 2021. ja 2022. aastaks) kohaselt ei ole liikmesriikidel tegelikult üldse kohustust toodetes, sh puuvillas sisalduvat glüfosinaadijääki mõõta ([18]); arvestades, et ei saa välistada, et puuvill LLCotton25 või sellest saadud toiduks või söödaks kasutatavad tooted ületavad jääkide piirnorme, mis on kehtestatud selleks, et tagada tarbijakaitse kõrge tase;

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

([12]) Vt näiteks S. Bonny artiklit „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738, ning C.M. Benbrooki artiklit, „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, köide 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([13]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=activesubstance.detail&language=ET&selectedID=1436

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

([15]) See on nii glüfosaadi puhul, nagu on sedastatud EFSA hinnangus glüfosaadijääkide kohta kehtivate maksimaalsete piirnormide kohta vastavalt määruse (EÜ) nr 396/2005 artiklile 12, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, lk 12, https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

([17]) Vt määruse (EÜ) nr 396/2005 põhjendust 8.

([18]) Komisjoni 28. märtsi 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/533 ELi kooskõlastatud mitmeaastase kontrolliprogrammi kohta aastateks 2020, 2021 ja 2022, et tagada vastavus pestitsiidijääkide piirnormidele ja hinnata tarbijate kokkupuudet taimses ja loomses toidus või selle pinnal esinevate pestitsiidijääkidega (ELT L 88, 29.3.2019, lk 28).

N. arvestades, et EFSA leidis, et kui glüfosinaati kasutatakse geneetiliselt muundatud maisi puhul umbrohutõrjeks, ületab kasutajate hinnanguline kokkupuude selle ainega lubatavat taset isegi siis, kui kasutati isikukaitsevahendeid ([19]); arvestades, et kasutajate kokkupuude on eriti murettekitav, kuna herbitsiiditolerantsetel geneetiliselt muundatud põllukultuuridel kasutatakse herbitsiide suuremas koguses;

O. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri hiljutises aruandes leiti, et ohtlikel pestitsiididel on tervisele katastroofiline mõju, kuna pestitsiidid põhjustavad ägeda mürgistuse tagajärjel igal aastal hinnanguliselt 200 000 surmajuhtumit, millest 99 % esineb arenguriikides ([20]); arvestades, et eesmärgiga 3.9 ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, millega liit on ühinenud, püütakse 2030. aastaks oluliselt vähendada surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine ([21]);

Ebademokraatlik otsustusprotsess

P. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 30. aprillil 2019. aastal toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus loa andmist ei toetanud; arvestades, et arvamust ei esitatud ka 5. juunil 2019. aastal apellatsioonikomitees toimunud hääletuse tulemusel;

Q. arvestades, et komisjon tunnistab, et problemaatiline on asjaolu, et ta jätkab GMOdele loa andmise otsuste vastuvõtmist ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuseta, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid geneetiliselt muundatud toidu ja sööda lubade puhul on muutunud normiks ([22]); arvestades, et komisjoni president on seda tava korduvalt tauninud ja ebademokraatlikuks nimetanud ([23]);

R. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 GMOsid puudutavat resolutsiooni, millest 33 väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele ja kolmes vastuseisu GMOde kasvatamisele liidus; arvestades, et liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamus ei pooldanud nende GMOde lubamist; arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski geneetiliselt muundatud organismidele lubade andmist;

S. arvestades, et selleks, et komisjon saaks GMOdele loa andmisest keelduda, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ([24]);

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

([19]) EFSA järeldus toimeaine glüfosinaadi pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse hindamise kohta. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r, lk 3.

([20]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/ToxicWastes/Pages/ Pesticidesrighttofood.aspx.

([21]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.

([22]) Vt näiteks komisjoni 22. aprillil 2015. aastal esitatud seadusandliku ettepaneku (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1829/2003 seoses liikmesriikide võimalusega piirata oma territooriumil geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamist või see keelata) seletuskirja ja 14. veebruaril 2017. aastal esitatud seadusandliku ettepaneku (millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011) seletuskirja.

([23]) Vt näiteks Euroopa Parlamendi täiskogu istungi avakõnet, mis on lisatud järgmisele Euroopa Komisjonile antud poliitikasuunistele (Strasbourg, 15. juuli 2014), ja 2016. aasta kõnet olukorrast Euroopa Liidus (Strasbourg, 14. september 2016).

([24]) Määruse (EL) nr 182/2011 (artikli 6 lõike 3) kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

Neljapäev, 14. november 2019

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([25]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu, keskkonna ja tarbijate huvide kindla kaitse tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega, tagades samal ajal ka siseturu tõhusa toimimise;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. kordab, et on valmis jätkama tööd komisjoni ettepanekuga, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011; palub nõukogul kiiremas korras jätkata selle komisjoni ettepanekuga seotud tööd;

5. palub komisjonil kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõikega 3 lõpetada GMOde kasvatamiseks või toidu ja söödana kasutamiseks lubade andmine juhtudel, mil liikmesriigid apellatsioonikomitees arvamust ei esita;

6. kutsub komisjoni üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, mis eeldab geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääkide, herbitsiidide metaboliitide ja võimaliku kombineeritud mõju täielikku hindamist;

7. palub komisjonil täiendavate herbitsiidide kasutamine ja nende jääkide riskihindamine täielikult integreerida herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede riskihindamisse, olenemata sellest, kas geneetiliselt muundatud taime tahetakse liidus kasvatada või toidu ja söödana kasutamiseks liitu importida;

8. palub komisjonil mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;

9. kutsub komisjoni üles käsitlema liidu kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest kokkulepetest, näiteks Pariisi kliimakokkuleppest, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt „liidu õiguse asjakohaste sätetena“ ja/või „õiguspäraste teguritena“, võtma neid nende tähtsuse kohaselt arvesse ja teada andma, kuidas neid on otsustusprotsessis arvesse võetud;

10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).